

[Niels Frederiksen.]

gøre Rentebyrden stærkere konjunkturbestemt, end den er i Forvejen efter gældende Retsdokumenter, at forandre Rentefodens Størrelse fra Gennemsnittet af de 5-aarige Kreditforeningskurser til Gennemsnittet af de Produktionspriser, som er en Grundbetingelse for, at Landmanden, Husmand eller Gaardmand, kan faa Løn for Arbejdet.

Ud fra den Betragtning anbefaler jeg paa det varmeste det foreliggende Forslag som det bedste, der endnu er fremsat i dansk Lovgivning til at stabilisere Statshusmændenes Vilkaar uden at gøre særlige Indrømmelser til den enkelte, uden at Statsmagten giver Afkald paa, at Statshusmanden til syvende og sidst i det lange Løb kommer til at svare Staten, hvad Statshusmanden skylder denne.

Hans Hansen: Ud fra de Erfaringer, der er indhøstet gennem Skattelovgivningen og gennem den Politik, der er ført, vil jeg straks sige, at det Forslag, der her foreligger, i sit Princip er rigtigt, for det er nemlig selve Modsætningen til det, der har ført os ud i Ulykken. Forskellen mellem de to Former for Statshusmænd er, sagt i alt Korthed, denne, at medens de, der sidder i Henhold til den gamle Lov, betaler Renten af deres Ejendoms Værdi gennem deres Terminsydelser til Kreditforeninger eller andre Institutioner, saa betaler Husmændene efter 4. Oktober-Loven Rente til Staten, og saa betaler i øvrigt begge Parter Skatterne uden Hensyn til denne Forskel.

Den ærede Ordfører for Socialdemokraterne, det ærede Medlem Hr. Larsen (Bjerre), sagde, at denne Lovgivning er vendt imod den alt for store Gæld, og føjede til, at her kan Staten som Kreditor gøre Begyndelsen. Ja, det er rigtigt, her kan Staten som Kreditor begynde og ordne det saaledes, at Betalingen sker efter de forhaandenværende Konjunkturer. Men Konsekvensen heraf — det vil jeg gerne have Lov til at sige — bliver, at man derved anviser en Vej, der uvægerlig fører til, at naar Staten som Kreditor med Hensyn til Rentebetaling indretter sig saaledes, saa bliver Staten ogsaa nødsaget til som Kreditor med Hensyn til Skatterne i Almindelighed at indrette sig paa samme Maade i det lange Løb.

Men hvis vi godkender det Princip, saa følger deraf, at Staten ogsaa som Debitor, nemlig med Hensyn til Udgifterne, uvægerlig maa komme til at indrette sine

Udgifter efter det samme Forhold, og her aabner sig saa det store Perspektiv med Hensyn til Statens Udgiftsbudget. Hvad mener man f. Eks. i dette Øjeblik om Tjenestemandslønningerne? Der er ingen Tvivl om, at det var en afgørende Fejl, at man i sin Tid forlod netop Kapitelstakstgrundlaget med Hensyn til en Række af vore Embedsmændslønninger.

Jeg vil gerne takke den højtærede Landbrugsminister, fordi han har fremsat dette Forslag, thi det er efter min Mening den første Begyndelse til, at Staten for sit Vedkommende prøver paa en redelig Afvikling af de ulykkelige Forhold, vi er kommet ind i.

Det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen var Tilhænger af de gamle Kapiteltakster og hele det Grundlag, de ydede. Ja, det havde været rart, om hans Parti havde været klar over det noget før; thi den Fejl, der er begaaet fra Partiet Venstres Side, lige fra den ulykkelige Skatteomlægning i 1903 og op gennem Tiderne med en Afløsning af de faste Byrder, var den, at man vel med Rette kritiserede Hartkornsgrundlaget, men vægrede sig ved at gaa ind paa en Modernisering af Kapitelstakstgrundlaget. Det førte til de ulykkelige Forhold, at vi fik Gælden, og vi fik Skatterne, og man ikke kan komme udenom den Kendsgerning, at Forholdene efterhaanden har udviklet sig saadan, at det Forhold indtræder, som det ærede Medlem Hr. Mads Larsen omtalte — hvilken Omtale det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen senere gav sin Tilslutning —, at Staten i Kraft af en Ordning, hvorefter Konjunkturerne bliver afgørende, under opadgaaende Konjunkturer kan tage det ind, den sætter til under nedadgaaende Konjunkturer. Det lader sig nemlig ikke gøre indenfor de private Prioritetsforhold. Der sker det modsatte, idet Gælden stiftes under opadgaaende Konjunkturer og skal afbetales under nedadgaaende, og der skal svares en Rente af en og samme Størrelse hele Tiden.

Det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen sagde, at med dette Forslag var det erkendt, at Grundskyldsbetragtningen og det Grundlag, som der, sagde det ærede Medlem, var talt saa meget om, var forladt. Ingenlunde, men det, man erkender med dette Forslag, er, at under svingende Konjunkturer kan Jordværdierne maaske blive for tungt bevægelige som det rigtige Grundlag for Bedømmelsen af Betalingsevnen. Men selve Grundlaget for Jordværdien er til syvende og sidst for Landbrugets Ved-